

עין משפט
גור מצוה

ב:

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מסורת הש"ס

1 א מ פכ סהמלת
ממר סהמלת ד ועין
סהמלת וממר סהמלת
פכ טוסימ מרמ פכ רב
ספך פ:

א תנא מציעא. משום דמורה ואמר חכראי לאו מידי חקר לכן תפיס אע"ג שידע שחזירו מלאה ורמו רבנן שבעה עליה כדי שיפרוש אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי שאם יודע שחזירו קנאה לא היו תפיס ומדתיסיס בה סבור שלו לקמן דנקטו וזוי ממרוויכו אימא לא יסבע דמשום שבעה לא יפרוש שהרי סבור הוא ולומר אמת קמ"ל דאס"ה יסבע והיכא שדאי אינו סבור ולומר אמת כגון דקא טעין כל אחד אינו ארגמיה שאחד מהן טוען שקר צמוד או כגון שניס אדוקין בשטר דלקמן (דף טו.) התם פשיטא דחולקין בשבעה דע"י שבעה ודאי יפרוש דקסיד אמונא לא חסיד אשבעתא: ורחו"ו וזוי פלאן נקט. פרש"י נשאל למוכר ואע"ג דאין המוכר נאמן כשאין מקחו צידו כדאי בעשרה יחסין וקדושין דף עג: ושם ד"ה בד"ט.) ה"מ דנקטו מתרוויכו אבל בדקיקט מחד דמילי אפילו אין מקחו צידו וגרסינן בתר הכי ולא ידעין ומתנס דתק לפרש כן דהכא פריך ספיר דאע"ג דאין מקחו צידו נאמן הוא כעד אחד ואמתי שניס נענשן אוחו שהמוכר מסייעו יפטר משבעה וידין יסבע שבעה דלורימא והשטא גרס ספיר ולא ידע דאי ידע היה נאמן כעד אחד ומיהו ה"מ לנטיי דלתימיה קמן דנשיליה ור"י מפרש דנשאל להם ממי קבל המוכר המעות שאין אינו חושדין אותן לשקר בה ולומר נתמי והוא לא נתן וגם הם אינם חולקים אלא למי נמלכה המוכר אבל נמיתת המעות אינם חולקין: **לימא** מתני' דרא כבן גנב. מנינו למימר ידע שפיר דמתני' אפשר דמתרוויכו כדאי הדדי אגבהו ומ"מ פריך שחולקין בלא שבעה אחרי שאפשר לנא לרדי שבעה שזו ומשני התם ודאי איכא שבעה שזו: **התם** דרא תפיס תרוויכו. כ"א האחד ואע"ג דאפי' בעומדת צאגס אית להו לרבנן המוציא מחזירו עליו הראיה מ"מ מיקרי האחד

רבינו הגנאל

ואמרי אי הכי נשאל למוכר למי מהן סבור וממי קבל דמיה ושינוי באומר לא ידעתי ואמרי ששינוי המעות הספיר לקנותה ואמרי להן מי שינוי לי דמיה הרי היא כמורה לו ונתן לי א' מהן דמיס והוא השליש המעות לפני ולקחו המלית ואמי יודע כי מהן שנתן ואמי שהשליש כגון זה שנינו שנינו נשבעין וחולקין. ובזיון שא' הוא שקנה הוא וטוען בשקר ותני תנא שנינו נשבעין ונטולין סמלל דהאי תנא לא חייס לשבעת שזו של אחד מהן. מתני' דרא כבן גנב דאי כן ננס הוא חייס וקמי שנינו נטולין בלא שבעה. וברי כן ננס הוי ונטולין ספר כל הנשבעין שבמורה הלכה ותני על ספסל. ודחינן אפי' תימא בן גנב [נבא] איכא לימיר שבעה תרוויכו בחד אגבהו וה"ה בקניינא נשבעת כ"א קנאה ואין כתיבת שבעת שזו. תוב אמרי לימא מתני' דרא כסומכוס דאמר מהן המוטל בספק חולקין בלא שבעת דתמן שזו שבעה ומצאית עוברה כצורה וכו'. ואמרי כמי אריי אפר שמואל זו דברי סומכוס אבל תמיס אמריס וה' כלא [גדול] כדן המוציא מחזירו עליו הראיה. תני נמי הכי שזו שנתן את הפרה ונמצא עוברה בצורה ואינו יודע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנתה ילדה משלם ח"ו לפרה ורביע וזיק לולד דברי סומכוס ותיב מתני' ואמרי אלא מאי תניי איהא כסומכוס ואלא כרבנן אמאי נשבעין והוא המוציא מחזירו עליו הראיה אמרי. ופריך היכא תפיס חז אוידין טעין עליה אמר רבנן תפיס' לה אמר רבנן חוליקין בשבעות. אלא אי אמרת סומכוס השתא ומה התם דלא תפיס תרוויכו וכו'. וברי רבה בר [רב] הונא דאמר אמר סומכוס אפי' ברי וברי בהמחליף פרה בחמור כפי השאל את הפרה ודברי ר' תיאי בר אבא וברי סומכוס אמר ברי וברי כפרה בר [רב] הונא בסוף פ' המניח את הכר.

א תנא מציעא. משום דמורה ואמר חכראי לאו מידי חקר לכן תפיס אע"ג שידע שחזירו מלאה ורמו רבנן שבעה עליה כדי שיפרוש אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי שאם יודע שחזירו קנאה לא היו תפיס ומדתיסיס בה סבור שלו לקמן דנקטו וזוי ממרוויכו אימא לא יסבע דמשום שבעה לא יפרוש שהרי סבור הוא ולומר אמת קמ"ל דאס"ה יסבע והיכא שדאי אינו סבור ולומר אמת כגון דקא טעין כל אחד אינו ארגמיה שאחד מהן טוען שקר צמוד או כגון שניס אדוקין בשטר דלקמן (דף טו.) התם פשיטא דחולקין בשבעה דע"י שבעה ודאי יפרוש דקסיד אמונא לא חסיד אשבעתא: ורחו"ו וזוי פלאן נקט. פרש"י נשאל למוכר ואע"ג דאין המוכר נאמן כשאין מקחו צידו כדאי בעשרה יחסין וקדושין דף עג: ושם ד"ה בד"ט.) ה"מ דנקטו מתרוויכו אבל בדקיקט מחד דמילי אפילו אין מקחו צידו וגרסינן בתר הכי ולא ידעין ומתנס דתק לפרש כן דהכא פריך ספיר דאע"ג דאין מקחו צידו נאמן הוא כעד אחד ואמתי שניס נענשן אוחו שהמוכר מסייעו יפטר משבעה וידין יסבע שבעה דלורימא והשטא גרס ספיר ולא ידע דאי ידע היה נאמן כעד אחד ומיהו ה"מ לנטיי דלתימיה קמן דנשיליה ור"י מפרש דנשאל להם ממי קבל המוכר המעות שאין אינו חושדין אותן לשקר בה ולומר נתמי והוא לא נתן וגם הם אינם חולקים אלא למי נמלכה המוכר אבל נמיתת המעות אינם חולקין: **לימא** מתני' דרא כבן גנב. מנינו למימר ידע שפיר דמתני' אפשר דמתרוויכו כדאי הדדי אגבהו ומ"מ פריך שחולקין בלא שבעה אחרי שאפשר לנא לרדי שבעה שזו ומשני התם ודאי איכא שבעה שזו: **התם** דרא תפיס תרוויכו. כ"א האחד ואע"ג דאפי' בעומדת צאגס אית להו לרבנן המוציא מחזירו עליו הראיה מ"מ מיקרי האחד

תפיס אע"ג שידע שחזירו מלאה ורמו רבנן שבעה עליה כדי שיפרוש אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי שאם יודע שחזירו קנאה לא היו תפיס ומדתיסיס בה סבור שלו לקמן דנקטו וזוי ממרוויכו אימא לא יסבע דמשום שבעה לא יפרוש שהרי סבור הוא ולומר אמת קמ"ל דאס"ה יסבע והיכא שדאי אינו סבור ולומר אמת כגון דקא טעין כל אחד אינו ארגמיה שאחד מהן טוען שקר צמוד או כגון שניס אדוקין בשטר דלקמן (דף טו.) התם פשיטא דחולקין בשבעה דע"י שבעה ודאי יפרוש דקסיד אמונא לא חסיד אשבעתא: ורחו"ו וזוי פלאן נקט. פרש"י נשאל למוכר ואע"ג דאין המוכר נאמן כשאין מקחו צידו כדאי בעשרה יחסין וקדושין דף עג: ושם ד"ה בד"ט.) ה"מ דנקטו מתרוויכו אבל בדקיקט מחד דמילי אפילו אין מקחו צידו וגרסינן בתר הכי ולא ידעין ומתנס דתק לפרש כן דהכא פריך ספיר דאע"ג דאין מקחו צידו נאמן הוא כעד אחד ואמתי שניס נענשן אוחו שהמוכר מסייעו יפטר משבעה וידין יסבע שבעה דלורימא והשטא גרס ספיר ולא ידע דאי ידע היה נאמן כעד אחד ומיהו ה"מ לנטיי דלתימיה קמן דנשיליה ור"י מפרש דנשאל להם ממי קבל המוכר המעות שאין אינו חושדין אותן לשקר בה ולומר נתמי והוא לא נתן וגם הם אינם חולקים אלא למי נמלכה המוכר אבל נמיתת המעות אינם חולקין: **לימא** מתני' דרא כבן גנב. מנינו למימר ידע שפיר דמתני' אפשר דמתרוויכו כדאי הדדי אגבהו ומ"מ פריך שחולקין בלא שבעה אחרי שאפשר לנא לרדי שבעה שזו ומשני התם ודאי איכא שבעה שזו: **התם** דרא תפיס תרוויכו. כ"א האחד ואע"ג דאפי' בעומדת צאגס אית להו לרבנן המוציא מחזירו עליו הראיה מ"מ מיקרי האחד

דמורה ואמר. מורה הימר לעלמו לאחוז בה בלא משפט: לאו מידי ספר. אינו מפסיד כלום בזמנס בלא לו ואף בלא טורח: אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי. ואע"ג שזו גם הוא נתן את המעות למוכר כדאוקמינן לקמן דנקט מתרוויכו חד מדעתיה וחד בע"כ וכשיחולקו יטול זה חצי מעותיו חיה חצי מעותיו אפ"ה חסרון הוא אאלו דאי לא היה כריך לה לא היה מהדר אצמרה למזונה חיה שכל לחוק וליתן חצי דמיס שלא כדון מחסרו: דמי קא יחיבנא. דמיס אינו רואה ליתן: אבל מניאס דליכא למימר. חכרי ילך וימלא אחרת זה ודאי מחסרו ממון: ולחוי וזוי ממאן נקט. נשאל את המוכר ממי קיבל דמיה דתניא כקדושין (דף עג:) נאמן בעל המקח לומר לה מוכרתי ולזה לא מוכרתי. ואע"ג דמסיס כד"א שמקחו צידו אכל אין מקחו צידו אינו נאמן שלא נתן לצד לצד כן להיות זכור מאחר ששניס חזרו אחריו כפיסוק דמיה הא אוקמינא התם דנקטו וזוי מתרוויכו מחד מדעתיה ומחד בע"כ דכיון דלא עליה רמיא לאסהודי לא דק כולי האי להיות זכור משהלכו מלפניו הי מדעתיה והי בע"כ אבל היכא דלא קיבל דמיס אלא מחד מוכר דכיר ליה: לא לריכא דנקט וזוי מתרוויכו. ה"ג ולא ידעין מהי מדעתיה ומסי בעל כורחיה. ולא גרסי' ולא ידע דאפ"י ידע כזו אין המוכר נאמן משהלכו כדמוקי התם: מפני'. דמשבע לתרוויכו ומד משבע דשיקרא: דלא כבן גנב. גבי מוניי על פנקסו: אלו ואלו. באין לבד על מנת ליסבע אחד מהס לשוא אחר בעל הבית לחטוי תן לבני חטיס דניגר ועלי לשלם או לפועלים כסלע מעות שאני חייב בשכרס ועלי ליתן סלע הוא אומר נתמי והוא אומר לא נטלתי ושניס חובעין את בעה"ב שניסם שבעין ונטולין מבעל הבית אמר כן ננס כיצד אלו ואלו באין לרדי שבעת שזו אלא שניסם נטולין בלא שבעה: אימור כדאי הדדי

אגבהו. למניאס וכל אחד ואחד כפור אינו הנגבחה תחילה וכולה שלי וזי משבע על חזיה קושטא משבע. ולענין מקח וממכר נמי שמה לשניס נמלכה: כסומכוס. בבבא קמא גבי שור שנגח את הפרה ונמלא עוברה בלדה (דף מו.) עליו הראיה. בעדים ואי לא גבי מידי והכא חולקין [בשבעה]: ה"ג אי אמרס בשלמא רבנן הפס דלא ספסי פרוויכו אמור רבנן כו' הכא דאפסי פרוויכו פלגי בשבעה אלא אי אמרס סומכוס ומה הפס דלא ספסי פרוויכו אמר סומכוס פלגי בלא שבעה הכא דאפסי פרוויכו לא כל שכן: פרוויכו ספסי. ואין כאן מוציא מחזירו: בשבעה פלגי לה. כיון דמחכר גוביינא במה שמזירו מופס דהאי תפיס כולה והאי תפיס [בצולה] לא קיס להו לרבנן להוציא ממון מחוקתו כדאי דאמר" התם לרבנן דבעי ראיס הנריכוס שבעה: שמה ושמה. כי התם דקמיי נמלא עוברה בלדה ואין ידוע אם עד שלא ילדה נגחה אם משלדה נגחה ולח מת הולד משמת הנגיחה אלא מאליו וכיון דכל חד שמה טעין ליכא למרמי עליהו שבעה: דרכה בר רב הונא. כפרק הסוואל לקמן (דף ק:) דררא דמונא. חסרון ממון. שאס יפרע זה שלא כדון הוי חסרון ממון ואס נפטרטו שלא כדון נמלא זה חקר ולד פרתו: ומה הפס דריכא דררא דמונא כו'. איזה מהן שמפסיד החצי שלא כדון אמה מחסרו ממון: ואיכא

הגהות הב"ח

(א) עמ' וזי מלמ מקח וממכר ה"א התם הוא דרמו:

מוסף רש"י

ולחוי וזוי ממאן נקט. קא ק"י שלא קיבל מעות אלא מחכר מהס. הא ודאי מוכר צדי וזי נתמן קיבל ודדשו"ו כו'. כיצד אלו ואלו באין לרדי שבעת שזו. נאמן לרדי ליסבע שבעת שזו מנייסיס. דלתימיה דאי משקך שביעות חו"ו. אמר סומכוס אפילו ברי וברי. דשניסם טעניס טעת כר. ואפילו הכי דתכע טעין כרי לי שטיי חייב ואפילו הכי כיון דלגי דתא מספקא מאן קאמר קושטא חולקין וזבי כה"ה.